

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY
JULIANE KOKOTT
prednesené 31. januára 2019¹

Vec C-25/18

Brian Andrew Kerr
proti
Pavlovi Postnovi,
Natalii Postnovej

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Okrážen sad – Blagoevgrad (Krajský súd Blagoevgrad, Bulharsko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Súdna spolupráca v občianskych veciach – Nariadenie (EÚ) č. 1215/2012 – Súdna právomoc, uznávanie a výkon rozsudkov v občianskych a obchodných veciach – Článok 24 bod 1 prvý pododsek – Výlučná právomoc v konaniach, ktorých predmetom sú vecné práva k nehnuteľnostiam – Článok 24 ods. 2 – Výlučná právomoc v konaniach, ktorých predmetom je platnosť rozhodnutí orgánov spoločností alebo právnických osôb – Článok 7 bod 1 písm. a) – Osobitná právomoc, ak predmetom konania je zmluva alebo nároky vyplývajúce zo zmluvy – Žaloba o zaplatenie príspevku na údržbu nehnuteľnosti na základe rozhodnutia prijatého spoločenstvom vlastníkov bytov bez právnej subjektivity – Uplatniteľné právo – Uplatniteľnosť nariadenia (ES) č. 593/2008“

I. Úvod

1. Ktorý vnútroštátny súd má podľa ustanovení nariadenia Brusel Ia² medzinárodnú právomoc v prípade, ak sa spoločenstvo vlastníkov bytov žalobou domáha zaplatenia príspevkov na údržbu nehnuteľnosti, ale vlastníci bytu, ktorí sú v omeškaní, majú svoje bydlisko v inom členskom štáte? Táto otázka vzniká v prejednávacom prípade v súvislosti s platobnou povinnosťou vyplývajúcou z rozhodnutí spoločenstva vlastníkov bytov, ktoré v zmysle vnútroštátneho práva nemá právnu subjektivitu.

2. Vnútroštátny súd sa v tejto súvislosti pýta, či sa namiesto všeobecnej právomoci súdu podľa miesta bydliska žalovaného môže uplatniť osobitná právomoc podľa miesta plnenia spornej povinnosti v rozsahu, v akom v prípade sporných platobných nárokov ide o „zmluvné plnenie“ v zmysle článku 7 ods. 1 písm. a) nariadenia Brusel Ia. Vnútroštátny súd sa ďalej snaží zistiť, či sa nariadenie Rím I³ uplatní na také rozhodnutia spoločenstva vlastníkov bytov, ktoré sú predmetom sporu v tejto veci, a podľa akého zákona sa majú z hmotnoprávneho hľadiska posudzovať nároky vyplývajúce z týchto rozhodnutí.

¹ Jazyk konania: nemčina.

² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. EÚ L 351, 2012, s. 1), ďalej len „nariadenie Brusel Ia“.

³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 zo 17. júna 2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I) (Ú. v. EÚ L 177, 2008, s. 6), ďalej len „nariadenie „Rím I““.

II. Právny rámec

A. Právo Únie

1. Nariadenie Brusel Ia

3. Odôvodnenia 15 a 16 nariadenia Brusel Ia v príslušnej časti znejú:

„(15) Normy právomoci by mali byť ľahko predvídateľné a vychádzať zo zásady, že právomoc sa všeobecne zakladá podľa bydliska žalovaného. Právomoc založená na tomto kritériu by mala byť vždy k dispozícii, okrem určitých presne vymedzených situácií, keď predmet sporu alebo zmluvná voľnosť účastníkov odôvodňuje iný hraničný ukazovateľ. Bydlisko právnickej osoby treba definovať osobitne, aby boli spoločné pravidlá prehľadnejšie a vyhlo sa konfliktu právomoci.

(16) Okrem bydliska žalovaného musia byť k dispozícii aj alternatívne kritériá právomoci založené na úzkej väzbe medzi súdom a žalobou alebo na účely uľahčenia efektívneho riadneho výkonu súdnictva. Existencia takejto úzkej väzby by mala zaručiť právnu istotu a vylúčiť, že osoba by bola žalovaná na súde členského štátu, s čím nemohla rozumne predvídať. ...“

4. Článok 4 ods. 1 nariadenia Brusel Ia stanovuje:

„Ak nie je v tomto nariadení uvedené inak, osoby s bydliskom na území členského štátu sa bez ohľadu na ich štátne občianstvo žalujú na súdoch tohto členského štátu.“

5. Článok 7 ods. 1 nariadenia Brusel Ia znie:

„Osobu s bydliskom na území členského štátu možno žalovať v inom členskom štáte:

1. a) v zmluvných veciach na súdoch podľa miesta zmluvného plnenia, ktoré je predmetom žaloby;
- b) na účely tohto ustanovenia, ak sa účastníci zmluvy nedohodli inak, je miestom zmluvného plnenia, ktoré je predmetom žaloby:
 - pri predaji tovaru miesto v členskom štáte, kam sa podľa zmluvy tovar dodal alebo mal dodať,
 - pri poskytnutí služieb miesto v členskom štáte, kde sa podľa zmluvy služby poskytli alebo mali poskytnúť;
- c) ak sa neuplatní písmeno b), uplatní sa písmeno a);“

6. Článok 24 nariadenia Brusel Ia upravuje okrem iného tieto výlučné právomoci:

„Výlučnú právomoc majú tieto súdy členského štátu bez ohľadu na bydlisko účastníkov:

1. v konaniach, ktorých predmetom sú vecné práva k nehnuteľnosti alebo nájom nehnuteľnosti, súdy členského štátu, v ktorom sa táto nehnuteľnosť nachádza.

...

2. v konaniach, ktorých predmetom je platnosť založenia, neplatnosť alebo zánik obchodných spoločností alebo iných právnických osôb alebo združení fyzických a právnických osôb, alebo platnosť rozhodnutí ich orgánov, súdy členského štátu, v ktorom má spoločnosť, právnická osoba alebo združenie sídlo; sídlo súd určí podľa vlastných noriem medzinárodného práva súkromného;

...“

7. Podľa článku 27 nariadenia Brusel Ia ak má súd členského štátu „konať vo veci, v ktorej majú výlučnú právomoc súdy iného členského štátu na základe článku 24, aj bez návrhu vyhlási, že nemá právomoc“. Podľa článku 28 ods. 1 tohto nariadenia súd aj bez návrhu vyhlási, že nemá právomoc, pokiaľ si právomoc nemôže založiť na ustanoveniach tohto nariadenia, ak je osoba, ktorá má bydlisko v jednom členskom štáte, žalovaná na súde iného členského štátu a nezúčastní sa konania.

2. Nariadenie Rím I

8. Podľa odôvodnenia 7 nariadenia Rím I by „vecná pôsobnosť a ustanovenia tohto nariadenia mali byť zlučiteľné s nariadením Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach („Brusel I“)....“ V tejto súvislosti odôvodnenie 17 nariadenia Rím I stanovuje, že „pojmy ‚poskytovanie služieb‘ a ‚predaj tovaru‘ by sa mali vykladať rovnako, ako pri uplatňovaní článku 5 nariadenia (ES) č. 44/2001, ak sa na predaj tovaru a poskytovanie služieb vzťahuje uvedené nariadenie“.

9. Podľa článku 1 ods. 2 písm. f) nariadenia Rím I sú z rozsahu jeho pôsobnosti vylúčené „otázky upravené právom obchodných spoločností a iných subjektov s právnou subjektivitou alebo bez nej, ako sú vznik, právna subjektivita, vnútorná organizácia alebo zánik obchodných spoločností a iných subjektov s právnou subjektivitou alebo bez nej a osobná zodpovednosť osôb konajúcich za spoločnosť a členov za záväzky obchodnej spoločnosti alebo subjektu“.

B. Vnútroštátne právo

10. Právne vzťahy vyplývajúce z vlastníctva bytov v Bulharsku upravuje *Zakon za sobstvenostta* (zákon o vlastníctve). Článok 38 tohto zákona spresňuje, aké časti nehnuteľných vecí môžu byť predmetom spoluvlastníctva.

11. *Zakon za upravlenie na etažnata sobstvenost* (zákon o správe bytového vlastníctva, ďalej len „ZUES“) upravuje príslušné práva a povinnosti vlastníkov, užívateľov a obyvateľov pri správe majetku v spoluvlastníctve. Článok 10 tohto zákona označuje za orgány správy valné zhromaždenie a správnu radu (správcu). Podľa článku 11 ods. 1 bodu 5 ZUES valné zhromaždenie určuje výšku peňažných príspevkov na výdavky na správu a údržbu spoločných priestorov budovy. Príslušné rozhodnutia valného zhromaždenia sú podľa článku 38 ods. 2 ZUES vykonateľné podľa ustanovení bulharského Občianskeho súdneho poriadku, pričom možnosť domáhať sa právnej ochrany formou zrušenia dotknutého rozhodnutia upravuje článok 40 ZUES. Článok 6 ods. 1 bod 8 ZUES spresňuje, že rozhodnutia správnych orgánov spoločenstva vlastníkov sú pre vlastníkov záväzné. Okrem toho sú podľa bodu 9 tohto ustanovenia povinní sa podľa výšky svojich ideálnych spoluvlastníckych podielov pomerne podieľať na nákladoch na renováciu a tvorbe príslušných rezerv a podľa bodu 10 prispievať aj na úhradu výdavkov na správu a údržbu spoločných priestorov budovy.

III. Skutkový stav a spor vo veci samej

12. Žalobca v prvostupňovom konaní a v súčasnosti sťažovateľ v konaní vedenom pred vnútroštátnym súdom, pán Kerr, je správcom spoločenstva vlastníkov bytov v nehnuteľnosti nachádzajúcej sa v meste Banská (Bulharsko). Na Rajonen säd Razlog (Okresný súd Razlog, Bulharsko) podal žalobu proti dvom vlastníkom bytov, proti pánovi Postnovi a pani Postnovej. Jej predmetom bolo zaplatenie príspevkov, ktoré podľa rozhodnutí schôdze všetkých vlastníkov v celej výške alebo sčasti dlžili za údržbu spoločných častí budovy za roky 2013 až 2017. Podľa tvrdení sťažovateľa v konaní vo veci samej bol súčasťou žalobného návrhu aj návrh na zabezpečenie núteného vymáhania žalovaného nároku v exekučnom konaní.

13. Z úvah vnútroštátneho súdu nevyplývajú informácie o tom, že by žalovaní alebo ostatní spoluvlastníci prípadne požiadali o zrušenie predmetných rozhodnutí podľa článku 40 ZUES.

14. Adresa žalovaných uvádzaná v prvostupňovom súdom sa nachádza v Írskej republike.

15. Po odstránení nedostatkov žaloby na výzvu Rajonen säd Razlog (Okresný súd Razlog) ako prvostupňového súdu sa tento súd vyhlásil za nepríslušný pre rozhodnutie o žalobe. Proti tomuto prvostupňovému rozhodnutiu sa správca bráni svojou sťažnosťou.

IV. Návrh na začatie prejudiciálneho konania a konanie pred Súdnym dvorom

16. Uznesením z 19. decembra 2017, doručeným 16. januára 2018, predložil Okrážen säd Blagoevgrad (Krajský súd Blagoevgrad, Bulharsko) Súdnemu dvoru v súlade s článkom 267 ZFEÚ návrh na začatie prejudiciálneho konania o týchto otázkach:

1. Predstavujú rozhodnutia právnych spoločenstiev – bez právnej subjektivity, ktoré vznikajú zo zákona z titulu vlastníctva určitého práva – ktoré boli prijaté väčšinou ich členov, ale zaväzujú všetkých, aj tých, ktorí nehlasovali, základ vzniku „zmluvnej povinnosti“ vo vzťahu k určeniu medzinárodnej príslušnosti podľa článku 7 bodu 1 písm. a) nariadenia č. 1215/2012?
2. V prípade zápornej odpovede na prvú otázku: Majú sa na takéto rozhodnutia uplatniť pravidlá o určení rozhodného práva pre zmluvné vzťahy uvedené v nariadení č. 593/2008?
3. V prípade zápornej odpovede na prvú a druhú otázku: Majú sa na takéto rozhodnutia uplatniť predpisy nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 z 11. júla 2007 o rozhodnom práve pre mimozmluvné záväzky (Rím II) a o ktorý z mimozmluvných základov nároku uvedených v nariadení v tomto prípade ide?
4. V prípade, že odpoveď na prvú alebo druhú otázku bude kladná: Majú sa rozhodnutia spoločenstiev bez právnej subjektivity o výdavkoch na údržbu budovy považovať za „zmluvy o poskytovaní služieb“ v zmysle článku 4 ods. 1 písm. b) nariadenia č. 593/2008 alebo za zmluvu, ktorej predmetom je „vecné právo“ k nehnuteľnosti alebo „nájom“ nehnuteľnosti v zmysle článku 4 ods. 1 písm. c) tohto nariadenia?

17. V prejudiciálnom konaní vedenom pred Súdnym dvorom predložili svoje písomné pripomienky Lotyšská republika a Európska komisia.

V. O prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania

18. Podľa informácií predložených vnútroštátnym súdom sa konanie vo veci samej začalo na základe sťažnosti žalobcu v prvostupňovom konaní namierenej proti rozhodnutiu Rajonen säd Razlog (Okresný súd Razlog), ktorým tento súd rozhodol o svojej nepríslušnosti pre rozhodnutie o podanej žalobe.

19. Z rozhodnutia o predložení návrhu na začatie prejudiciálneho konania nemožno zistiť, či bolo žalovaným v prvostupňovom konaní doručené predvolanie⁴ v súlade s platnými právnymi predpismi, t. j. v tomto konaní podľa ustanovení nariadenia o doručovaní.

20. Za týchto okolností by si pri povrchnom posúdení bolo možné položiť otázku, aký význam má tento návrh na začatie prejudiciálneho konania pre rozhodnutie vo veci. Ak by totiž predvolanie nebolo žalovaným v prvostupňovom konaní doručené, vnútroštátny súd konajúci v prvom stupni by za daných okolností vôbec nesmel skúmať svoju medzinárodnú právomoc. V takomto prípade by bol súd rozhodujúci o sťažnosti už len z tohto dôvodu povinný vyhovieť opravnému prostriedku správcu, a to bez ohľadu na odpoveď na prejudiciálne otázky.

21. Aj napriek tomu, že prípustnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania v zásade nezávisí⁵ od kontradiktórnej povahy konania vo veci samej (v tomto prípade odvolacieho konania), treba zdôrazniť, že riadne doručenie predvolania má rozhodujúci význam jednak pri preskúmaní medzinárodnej právomoci vnútroštátnym súdom⁶ podľa ustanovení nariadenia Brusel Ia a jednak v okamihu uznania neskoršieho rozhodnutia vo veci.⁷ Požiadavka doručenia ako výraz práva žalovaného byť vypočutý⁸ a nároku na zachovanie jeho práva na obhajobu⁹ má obzvlášť veľký význam.

22. V prejednávanej veci však okolnosť, že z návrhu na začatie prejudiciálneho konania jednoznačne nevyplýva, či a prípadne akým spôsobom bolo predvolanie doručené žalovaným, nemôže sama osebe odôvodňovať pochybnosti o relevantnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania pre rozhodnutie vo veci.

23. V prípade návrhov na začatie prejudiciálneho konania, ktoré sa týkajú výkladu práva Únie totiž v zmysle ustálenej judikatúry platí prezumpcia relevantnosti.¹⁰ Navyše Súdny dvor len vo veľmi ojedinelých prípadoch konštatuje, že otázky, ktoré mu boli predložené, nie sú pre rozhodnutie relevantné, konkrétne ak ich relevantnosť očividne absentuje.¹¹ V tomto konaní nejde o takúto situáciu.

4 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 z 13. novembra 2007 o doručovaní súdnych a mimosúdnych písomností v občianskych a obchodných veciach v členských štátoch (doručovanie písomností) a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1348/2000 (Ú. v. EÚ L 324, 2007, s. 79), ďalej len „nariadenie o doručovaní“.

5 Pozri v tomto zmysle najmä rozsudok z 3. marca 1994, Eurico Italia a i. (C-332/92, C-333/92 a C-335/92, EU:C:1994:79, body 11 a 13).

6 Pozri napr. povinnosť prerušiť konanie podľa článku 19 nariadenia o doručovaní v spojení s článkom 28 ods. 3 nariadenia Brusel Ia, až kým sa nezistí, že predvolanie bolo riadne doručené.

7 O právnych následkoch chýbajúceho, nesprávneho alebo oneskoreného doručenia v rámci uznávania pozri článok 45 ods. 1 písm. b) nariadenia Brusel Ia.

8 PFEIFER E., PFEIFER M.: In: PAULUS, D., PFEIFER E., PFEIFER M.: *Europäische Gerichtsstands- und Vollstreckungsverordnung (Brüssel Ia)*. Kommentar. článok 28, body 18 a 29.

9 QUEIROLO I.: In: MAGNUS, MANKOWSKI: *ECPII Commentary of Brussels Ibis Regulation*. článok 28, bod 20. Pozri v tejto súvislosti už návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bot vo veci A (C-112/13, EU:C:2014:207, bod 53 a nasl.) a rozsudok z 11. septembra 2014, A (C-112/13, EU:C:2014:2195, bod 51 a nasl.).

10 Rozsudky zo 7. septembra 1999, Beck a Bergdorf (C-355/97, ECLI:EU:C:1999:391, bod 22); z 23. januára 2018, F. Hoffmann-La Roche a i. (C-179/16, ECLI:EU:C:2018:25, bod 45); z 29. mája 2018, Liga van Moskeeën en Islamitische Organisaties Provincie Antwerpen a i. (C-426/16, EU:C:2018:335, bod 31), a z 25. júla 2018, Confédération paysanne a i. (C-528/16, EU:C:2018:583, bod 73).

11 Z ustálenej judikatúry uvedenej v poznámke pod čiarou 10 vyplýva, že Súdny dvor môže odmietnuť vydať rozhodnutie o návrhu vnútroštátneho súdu iba v tom prípade, ak je zjavné, že výklad práva Únie, o ktorý žiada vnútroštátny súd, nemá nijaký vzťah k existencii alebo predmetu sporu vo veci samej, alebo pokiaľ ide o hypotetický problém, alebo ak nedisponuje skutkovými ani právnymi podkladmi potrebnými na užitočnú odpoveď na otázky, ktoré mu boli položené.

24. Vnútroštátny súd ďalej uvádza, že žalobca sa v sťažnosti odvoláva na to, že žalovaní až do okamihu vydania napadnutého uznesenia nevzniesli nijaké námietky voči právomoci súdu. Vnútroštátny súd okrem toho zdôrazňuje, že k týmto záverom dospel s ohľadom na „skutkové a právne“ okolnosti „po preskúmaní argumentov prednesených účastníkmi konania, pri zohľadnení rozhodnutia, ktorého zrušenie sa žiada“. Uvedené poukazuje na to, že písomnosť, ktorou sa začalo konanie, bola skutočne doručená.

25. V každom prípade prináleží vnútroštátnemu súdu, aby pred rozhodnutím vo veci, a teda prípadne po získaní odpovede Súdneho dvora na predložené otázky týkajúce sa výkladu, zabezpečil riadne doručenie písomnosti, ktorou sa začína konanie.

26. Z vyššie uvedeného vyplýva, že skutková neistota o čase a spôsobe doručenia písomnosti, ktorou sa začína konanie, jednak v prvostupňovom konaní a jednak v prebiehajúcom konaní o sťažnosti, nemôžu spochybniť prípustnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

VI. Posúdenie obsahu prejudiciálnych otázok

27. Vnútroštátny súd predložil Súdnemu dvoru návrh na začatie prejudiciálneho konania o štyroch otázkach. Prvá prejudiciálna otázka sa týka osobitnej súdnej právomoci v zmluvných veciach, resp. vo veciach zmluvných nárokov podľa článku 7 ods. 1 nariadenia Brusel Ia. V prípade, že sa takáto právomoc neuplatní, kladie vnútroštátny súd druhú otázku o uplatniteľnosti nariadenia Rím I. Pre prípad, ak by sa nariadenie Rím I na takéto skutkové okolnosti neuplatnilo, žiada súd v rámci tretej otázky o objasnenie, či možno uplatniť nariadenie Rím II¹². Svojou štvrtou otázkou vnútroštátny súd napokon žiada o posúdenie, či sa z hľadiska kolíznych noriem majú sporné rozhodnutia považovať za „zmluvu o poskytovaní služieb“ v zmysle článku 4 ods. 1 písm. b) nariadenia Rím I alebo za zmluvu, ktorej predmetom je „vecné právo“ [písm. c)] resp. za „nájom“ [písm. d)] v zmysle článku 4 ods. 1 nariadenia Rím I.

28. V ďalšom texte je preto potrebné sa najskôr venovať výkladu nariadenia Brusel Ia. Z toho vyplynie, že otázky týkajúce sa kolíznej právnej úpravy, ktoré sú predmetom druhej až štvrtej otázky, nie je potrebné skúmať s pomocou ďalších nástrojov.

A. O výklade nariadenia Brusel Ia

29. Prvá prejudiciálna otázka o výklade článku 7 bodu 1 písm. a) nariadenia Brusel Ia sa týka „rozhodnutí právnych spoločenstiev – bez právnej subjektivity, ktoré vznikajú zo zákona z titulu vlastníctva určitého práva –, ktoré boli prijaté väčšinou ich členov, ale zaväzujú všetkých, aj tých, ktorí nehlasovali“. Z opisu skutkového stavu vnútroštátnym súdom však vyplýva, že predmetom konania vo veci samej nie sú jednotlivé rozhodnutia spoločenstva vlastníkov bytov, ale z nich vyplývajúce platobné nároky.

30. Článok 7 ods. 1 písm. a) nariadenia Brusel Ia¹³ upravuje osobitnú právomoc súdu v mieste zmluvného plnenia „v zmluvných veciach“¹⁴. Zo systematického hľadiska však predovšetkým treba zdôrazniť, že osobitná právomoc sa neuplatní, ak sú splnené podmienky výlučnej právomoci podľa článku 24.¹⁵

¹² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 z 11. júla 2007 o rozhodnom práve pre mimozmluvné záväzky (Rím II) (Ú. v. EÚ L 199, 2007, s. 73).

¹³ Pozri bod 5 vyššie.

¹⁴ Nemecké znenie tohto ustanovenia sa líši od ostatných jazykových znení, ktoré sú formulované o niečo menej presne (anglické znenie „matters relating to a contract“, španielske znenie: „materia contractual“, francúzske znenie: „en matière contractuelle“, maďarské znenie: „egy szerződés“, talianske znenie: „materia contrattuale“, rumunské znenie: „materie contractuală“).

¹⁵ Pozri v tomto ohľade aj článok 27 nariadenia Brusel Ia.

31. Medzi tieto výlučné právomoci patrí na jednej strane právomoc súdov členského štátu upravená v článku 24 bodu 1 v konaniach, ktorých predmetom sú vecné práva k nehnuteľnosti podľa toho, v ktorom štáte sa nachádza nehnuteľnosť.¹⁶ Na druhej strane sa za takúto výlučnú právomoc v niektorých konaniach týkajúcich sa práva obchodných spoločností považuje v zmysle článku 24 bodu 2 právomoc súdu členského štátu, v ktorom má spoločnosť alebo právnická osoba svoje sídlo.¹⁷

32. Užitočná odpoveď na prvú prejudiciálnu otázku si preto vyžaduje najskôr posúdenie výlučných právomocí podľa článku 24 bodov 1 a 2 nariadenia Brusel Ia. Iba v prípade, ak by podľa týchto ustanovení neprichádzala do úvahy nijaká výlučná právomoc, bolo by potrebné sa venovať výkladu článku 7 ods. 1 nariadenia Brusel Ia.

1. O výlučných právomociach podľa článku 24 nariadenia Brusel Ia

a) O výlučnej právomoci týkajúcej sa vecných práv k nehnuteľnosti (článok 24 ods. 1)

33. V prvom rade je otázne, či možno konanie o platobných nárokoch vyplývajúcich z rozhodnutí spoločenstva vlastníkov bytov, ktoré nemá vlastnú právnu subjektivitu, prijatých v súvislosti so správou dotknutej nehnuteľnosti, považovať za konania, „ktorých predmetom sú vecné práva k nehnuteľnosti“ alebo „nájom nehnuteľnosti“.

34. Práve štvrtá prejudiciálna otázka dokazuje, že vnútroštátny súd, hoci s ohľadom na uplatnenie nariadenia Rím I a jeho prípadný vplyv na použiteľné hmotnoprávne ustanovenia v súvislosti s určením miesta zmluvného plnenia, pochybuje o tom, či sa má konanie vedené v prejednávanej veci považovať za konanie, „ktorého predmetom je vecné právo k nehnuteľnosti“ alebo „nájom nehnuteľnosti“.

35. Odôvodnenie 7 nariadenia Rím I spresňuje, že ustanovenia tohto nariadenia by mali byť zlučiteľné okrem iného s nariadením Brusel I¹⁸. Vnútroštátny súd navyše správne predpokladá, že táto tzv. požiadavka súladu sa uplatní aj na vzťah medzi nariadením Brusel Ia a nariadením Rím I.¹⁹

36. Vzhľadom na tieto skutočnosti treba predpokladať, že výkladové pochybnosti vnútroštátneho súdu v súvislosti s otázkou, či sa prejednávaná vec týka vecných práv k nehnuteľnosti, sa v tomto ohľade vzťahujú aj na výklad článku 24 bodu 1 nariadenia Brusel Ia.

37. Ako už bolo uvedené, predmetom konania je zaplatenie neuhradených súm, ktoré údajne dlžia dvaja spoluvlastníci za správu a údržbu dotknutej nehnuteľnosti. To znamená, že ide o povinnosti, vyjadrené slovami vnútroštátneho súdu, „[vyplývajúce z] vlastníctva určitého spoluvlastníckeho podielu“ ako vecného práva k nehnuteľnosti.

¹⁶ Ako aj v prípade nájmu nehnuteľností.

¹⁷ Pozri bod 6 vyššie.

¹⁸ Nariadenie Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 2001, s. 1; Mím. vyd. 19/004, s. 42), ďalej len „nariadenie Brusel I“.

¹⁹ Pozri v tomto zmysle už rozsudok z 15. júna 2017, Kareda (C-249/16, EU:C:2017:472, bod 32), s odkazom na rozsudok z 21. januára 2016, ERGO Insurance a Gjensidige Baltic (C-359/14 a C-475/14, EU:C:2016:40, bod 43).

38. Podľa judikatúry Súdneho dvora sa má pojem „vecné právo“ k nehnuteľnosti v zmysle článku 24 bodu 1 nariadenia Brusel Ia vykladať autonómnym a reštriktívnym spôsobom²⁰ v tom zmysle, že sporné právo musí vyvolávať účinky voči všetkým (*erga omnes*).²¹ Okrem toho sa podľa judikatúry vyžaduje, aby existencia alebo rozsah tohto práva boli predmetom konania.²²

39. Vo veci samej sa však žaloba správcu týka nárokov spoločenstva vlastníkov, ktoré vyplývajú zo záväzkového vzťahu, na zaplatenie príspevkov na údržbu spoločných priestorov nehnuteľnosti. Vecné práva žalovaných spoluvlastníkov k spoločnému majetku v podobe ideálnych spoluvlastníckych podielov tým nie sú nijako dotknuté, a preto s ohľadom na citovanú judikatúru nemožno uplatniť výlučnú právomoc podľa článku 24 bodu 1.

40. Iné posúdenie v tejto veci by však mohlo vyplývať z tej skutočnosti, že podľa tvrdenia sťažovateľa vo veci samej zahŕňal žalobný návrh aj návrh na zabezpečenie núteného výkonu rozhodnutia,²³ o ktorom však prvostupňový súd nerozhodol. Takýto návrh by však mohol mať vplyv na vecné práva žalovaných vyplývajúce z ich spoluvlastníckych podielov, a to napríklad obmedzením ich práva nakladať s týmito podielmi.²⁴ Bola by teda založená medzinárodná právomoc podľa článku 24 bodu 1 prvého pododseku prvej alternatívy nariadenia Brusel Ia. Vnútroštátnemu súdu preto prináleží zistiť, aké vecné účinky by v prejednávanej veci mohli vyplývať pre spoluvlastnícke podiely žalovaných z návrhu na zabezpečenie núteného výkonu rozhodnutia.²⁵

41. Len pre úplnosť uvádzam, že správu spoločenstva vlastníkov bytov nemožno stotožňovať s užívaním nehnuteľnosti, a preto sa konanie vo veci samej netýka „nájomu nehnuteľnosti“.

b) O výlučnej právomoci v prípade spoločností a právnických osôb (článok 24 bod 2)

42. Článok 24 bod 2 nariadenia Brusel Ia zakladá výlučnú právomoc súdov členského štátu, v ktorom má spoločnosť alebo právnická osoba²⁶ svoje sídlo, okrem iného v konaniach, ktorých predmetom je platnosť rozhodnutí ich orgánov (alternatíva 4).

43. Z rozlišovania medzi spoločnosťami a právnickými osobami možno v prvom rade vyvodiť, že „nepersonifikované spoločenstvá“ t. j. združenia osôb bez právnej subjektivity, za ktoré sa podľa bulharského práva považuje aj spoločenstvo vlastníkov bytov, ktorého sa týka spor vo veci samej, patria do pôsobnosti článku 24 bodu 2 bez toho, aby bolo potrebné sa podrobnejšie zaoberať pojmom spoločnosť.

20 O systematických a teleologických dôvodoch tejto zásady pozri už moje návrhy vo veci Schmidt (C-417/15, EU:C:2016:535, body 35 a 37) a rozsudok zo 16. novembra 2016 v tejto veci (EU:C:2016:881, bod 28 a nasl.).

21 Rozsudok Schmidt (C-417/15, EU:C:2016:881, bod 31) s odkazom na rozsudok zo 17. decembra 2015, Komu a i. (C-605/14, EU:C:2015:833, bod 27 a citovaná judikatúra).

22 Rozsudok Schmidt (C-417/15, EU:C:2016:881, bod 30) rovnako s odkazom na rozsudok Komu a i. (C-605/14, EU:C:2015:833, bod 26 a citovaná judikatúra).

23 Podľa článku 397 ods. 1 bulharského OSP možno dlžníkovi v tejto súvislosti uložiť súdny zákaz disponovať nehnuteľnosťou. Pozri https://e-justice.europa.eu/content_interim_and_precautionary_measures-78-bg-de.do?member=1 (stav: 26.11.2018).

24 V súlade s tým Súdny dvor v rozsudku Komu a i. (C-605/14, EU:C:2015:833) rozhodol, že návrh na zrušenie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnej veci jej predajom, ktorým sa poverí správca, patrí do rozsahu vecnej právomoci.

25 Ak by v prejednávanom prípade vyplynula právomoc bulharských súdov podľa článku 24 bodu 1 prvého pododseku prvej alternatívy nariadenia Brusel Ia z návrhu na zabezpečenie núteného výkonu rozhodnutia, bolo by možné odôvodniť právomoc týchto súdov konať o žalovanej zabezpečenej peňažnej pohľadávke článkom 8 bodom 4 tohto nariadenia.

26 Aj v tomto ohľade sa jednotlivé jazykové znenia tohto ustanovenia navzájom líšia: napríklad anglické jazykové znenie odkazuje na „companies or other legal persons or associations of natural or legal persons“.

44. Treba však poznamenať, že článok 24 bod 2 alternatíva 4 nariadenia Brusel Ia zahŕňa len také konania, ktoré sa týkajú platnosti rozhodnutia.²⁷ Od uvedeného treba odlišovať konania, ktoré sa týkajú výkonu príslušných rozhodnutí, ako napríklad konanie o spornej žalobe o zaplatenie príspevkov vyplývajúce z predmetného rozhodnutia.

45. Treba preto konštatovať, že výlučná právomoc podľa článku 24 bodu 2 alternatívy 4 nariadenia Brusel Ia sa na sporné druhy konaní nevzťahuje.

c) Predbežný záver

46. V prípade, že s ohľadom na predmet žaloby vo veci samej nemožno založiť ani výlučnú právomoc podľa článku 24 bodu 1 prvého pododseku alternatívy 1 nariadenia Brusel Ia,²⁸ je potrebné sa ďalej zaoberať výkladom článku 7 bodu 1 nariadenia Brusel Ia.

2. O osobitnej právomoci podľa článku 7 bodu 1 nariadenia Brusel Ia

47. Prvou prejudiciálnou otázkou týkajúcou sa výkladu článku 7 bodu 1 nariadenia Brusel Ia sa má v zásade objasniť, či sa sporné platobné nároky majú považovať za zmluvné plnenia v zmysle tohto ustanovenia.

48. Keďže nariadenie Brusel Ia nahradilo nariadenie Brusel I, vychádza Súdny dvor v ustálenej judikatúre²⁹ z predpokladu, že výklad ustanovení posledného uvedeného nariadenia Súdny dvorom platí rovnako pre nariadenie Brusel Ia, ak ustanovenia oboch uvedených právnych noriem možno považovať za rovnocenné. Keďže článok 7 bod 1 nariadenia Brusel Ia zodpovedá predchádzajúcej právnej úprave článku 5 bodu 1 nariadenia Brusel I, ako aj článku 5 bodu 1 Bruselského dohovoru (ďalej len „Bruselský dohovor“)³⁰, je výklad týchto predchádzajúcich ustanovení Súdny dvorom aj naďalej určujúci pri výklade článku 7 bodu 1 nariadenia Brusel Ia.³¹

49. V súvislosti s článkom 5 bodom 1 písm. a) nariadenia Brusel I Súdny dvor rozhodol, že uzavretie zmluvy nepredstavuje podmienku uplatnenia tohto článku.³² Napriek tomu si uplatnenie tohto ustanovenia vyžaduje identifikáciu záväzku, keďže súdna právomoc sa podľa tohto ustanovenia určuje podľa miesta zmluvného plnenia, ktoré je predmetom žaloby. Slovné spojenie „v zmluvných veciach“ v zmysle tohto ustanovenia teda nemožno vykladať tak, že sa týka situácie, keď neexistuje slobodne prevzatý právny záväzok jednou osobou voči druhej.³³

50. Súdny dvor z uvedeného vyvodzuje záver, že uplatnenie pravidla osobitnej právomoci na zmluvy alebo zmluvné plnenia predpokladá, že možno určiť právny záväzok slobodne prevzatý jednou osobou voči druhej osobe, o ktorý sa opiera predmetná žaloba.³⁴

27 Rozsudok z 2. októbra 2008, Hassett a Doherty (C-372/07, EU:C:2008:534, bod 26).

28 Pozri bod 40 vyššie.

29 Rozsudky zo 16. novembra 2016, Schmidt (C-417/15, EU:C:2016:881, bod 26), a z 9. marca 2017, Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193, bod 31).

30 Dohovor z 27. septembra 1968 o právomoci, uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 299, 1972, s. 32).

31 Pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. júna 2017, Kareda (C-249/16, EU:C:2017:472, bod 27). Pozri aj najnovší rozsudok z 15. novembra 2018, Kuhn (C-308/17, EU:C:2018:911, bod 31).

32 Rozsudky z 28. januára 2015, Kolassa (C-375/13, EU:C:2015:37, bod 38), a z 21. apríla 2016, Austro-Mechana (C-572/14, EU:C:2016:286, bod 34).

33 Rozsudky zo 14. marca 2013, Česká spořitelna (C-419/11, EU:C:2013:165, bod 46); z 28. januára 2015, Kolassa (C-375/13, EU:C:2015:37, bod 39), a z 21. apríla 2016, Austro-Mechana (C-572/14, EU:C:2016:286, bod 35). Pozri aj v súvislosti s Bruselským dohovorom rozsudok zo 17. júna 1992, Handte (C-26/91, EU:C:1992:268, bod 15).

34 Rozsudky z 15. júna 2017, Kareda (C-249/16, EU:C:2017:472, bod 28); zo 14. marca 2013, Česká spořitelna (C-419/11, EU:C:2013:165, bod 47); z 28. januára 2015, Kolassa (C-375/13, EU:C:2015:37, bod 39), a z 21. apríla 2016, Austro-Mechana (C-572/14, EU:C:2016:286, bod 36).

51. Súdny dvor pritom potvrdil požadovanú slobodnú vôľu aj v takých prípadoch, keď právny základ spornej povinnosti vyplýval zo stanov združenia, resp. rozhodnutí orgánov združenia,³⁵ z výkonu riadiacej funkcie podľa právnej úpravy týkajúcej sa obchodných spoločností,³⁶ v právnych predpisoch³⁷ vyplývajúcich z nariadenia o právach cestujúcich v leteckej doprave³⁸ alebo v jednostrannom prejave vôle.³⁹ Tieto prípady ukazujú, že Súdny dvor nevykladá znak skutkovej podstaty „zmluvné plnenie“ reštriktívne⁴⁰, aj keď v judikatúre možno často nájsť vo vzťahu medzi všeobecnou právomocou podľa článku 4 nariadenia Brusel Ia a osobitnou právomocou, formálny odkaz na vzťah pravidla a výnimky.⁴¹

52. Pre odpoveď na prvú prejudiciálnu otázku je preto rozhodujúce, či vo veci samej možno hovoriť o „právnom záväzku slobodne prevzatom jednou osobou voči druhej osobe“. V tejto súvislosti treba preskúmať, v akom rozsahu by sa na prejednávajúcu vec mohli uplatniť úvahy Súdneho dvora vo veci *Peters Bauunternehmung*⁴². Toto konanie sa týkalo posúdenia platobnej povinnosti, ktorá vyplývala z dobrovoľného členstva v združení podnikov. V tomto ohľade Súdny dvor rozhodol, že „pristúpenie do združenia, ktoré vytvorili členovia združenia, vytvára rovnako úzke vzťahy, ako existujú medzi zmluvnými stranami“⁴³, a preto možno sporné plnenia na účely uplatnenia článku 5 ods. 1 Bruselského dohovoru dôvodne považovať za zmluvné plnenia.⁴⁴ V tomto ohľade nie je podstatné, „či takéto plnenie vyplýva priamo z pristúpenia alebo z tohto pristúpenia v kombinácii s rozhodnutím orgánu združenia“⁴⁵.

53. S ohľadom na vec samu preto treba v prvom rade konštatovať, že spôsob formulácie výroku rozhodnutia, z ktorého vyplynie pohľadávka na zaplatenie⁴⁶ alebo okolnosť, že spoluvlastníci v omeškaní sa nedomáhali zrušenia dotknutého rozhodnutia, nie sú pre posúdenie otázky, či bol záväzok spoluvlastníkov vyplývajúci z tohto rozhodnutia prevzatý slobodne, relevantné.

54. Čo sa týka členstva v spoločenstve vlastníkov bytov, je síce potrebné zdôrazniť, že toto členstvo vyplýva na jednej strane zo zákona, pretože relevantné predpisy bulharského práva predpokladajú povinnú správu spoluvlastníctva prostredníctvom spoločenstva vlastníkov. Na druhej strane jednotlivé prvky správy sú prípadne upravené zmluvou a k vstupu do spoločenstva dochádza slobodným nadobudnutím vlastníctva k bytu spolu so spoluvlastníckymi podielmi k spoločným častiam nehnuteľnosti. Tieto skutočnosti teda odôvodňujú záver, že v prípade spornej povinnosti, ktorá zaväzuje spoluvlastníkov voči spoločenstvu vlastníkov, ide v konečnom dôsledku o slobodne prevzatý právny záväzok.⁴⁷

35 Rozsudok z 22. marca 1983, *Peters Bauunternehmung* (34/82, EU:C:1983:87, bod 13).

36 Rozsudok z 10. septembra 2015, *Holterman Ferho Exploitatie a i.* (C-47/14, EU:C:2015:574, bod 54).

37 Rozsudok zo 7. marca 2018, *Flightright a i.* (C-274/16, C-447/16 a C-448/16, EU:C:2018:160, bod 64). Pozri už skorší rozsudok z 9. júla 2009, *Rehder* (C-204/08, EU:C:2009:439, bod 28).

38 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 z 11. februára 2004, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá systému náhrad a pomoci cestujúcim pri odmietnutí nástupu do lietadla, v prípade zrušenia alebo veľkého meškania letov a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 295/91 (Ú. v. EÚ L 46, 2004, s. 1; Mim. vyd. 07/008, s. 10).

39 Rozsudok z 20. januára 2005, *Engler* (C-27/02, EU:C:2005:33, bod 53) (Prísľub výhry).

40 Pozri v tomto zmysle už rozsudok z 20. januára 2005, *Engler* (C-27/02, EU:C:2005:33, bod 48).

41 Rozsudok zo 14. júla 2016, *Granarolo* (C-196/15, EU:C:2016:559, bod 18 a nasl.), s odkazom na rozsudok z 18. júla 2013, *ÖFAB* (C-147/12, EU:C:2013:490, bod 30 a nasl.).

42 Rozsudok z 22. marca 1983, *Peters Bauunternehmung* (34/82, EU:C:1983:87, bod 13).

43 Rozsudok z 22. marca 1983, *Peters Bauunternehmung* (34/82, EU:C:1983:87, bod 13).

44 Tento postoj bol potvrdený v rozsudku z 10. marca 1992, *Powell Duffryn* (C-214/89, EU:C:1992:115), v súvislosti s platnosťou dohody o právomoci súdu upravenej v stanovách spoločnosti voči vlastníčke podielov, ako aj už citovaný rozsudok z 20. januára 2005, *Engler* (C-27/02, EU:C:2005:33, bod 45).

45 Rozsudok z 22. marca 1983, *Peters Bauunternehmung* (34/82, EU:C:1983:87, bod 18).

46 Podľa citovaných ustanovení vnútroštátneho práva sa o nákladoch na údržbu, na ktorých sú spoluvlastníci povinní sa podieľať pomerne s ohľadom na výšku ideálnych podielov v ich vlastníctve, rozhoduje väčšina hlasov valného zhromaždenia všetkých spoluvlastníkov. Záväzná povaha príslušného rozhodnutia teda nezávisí od toho, či sa spoluvlastník na jeho prijatí podieľal alebo nie.

47 V konaní vo veci C-421/18 bude Súdny dvor povinný objasniť, či tieto úvahy možno preniesť aj na prípad, keď si advokátska komora v súdnom konaní uplatní nároky na zaplatenie príspevkov voči jednému zo svojich členov.

55. Takýto záver zodpovedá aj cieľom sledovaným nariadením Brusel Ia. V súlade s odôvodneniami 15 a 16 tohto nariadenia by „normy právomoci mali byť ľahko predvídateľné“ a „okrem právomoci... podľa bydliska žalovaného... musia byť k dispozícii aj alternatívne kritériá právomoci založené na úzkej väzbe medzi súdom a žalobou alebo na účely uľahčenia efektívneho riadneho výkonu súdnictva“. Súdny dvor už v rozsudku *Peters Bauunternehmung*⁴⁸ v tejto súvislosti zdôraznil, že „keďže podľa vnútroštátnych právnych poriadkov sa spravidla miesto sídla združenia považuje zároveň za miesto splnenia povinnosti vyplývajúcej z členstva... uplatnenie [zmluvnej súdnej právomoci]... [má] praktické výhody: súd v mieste, v ktorom sa nachádza sídlo združenia totiž spravidla dokáže najlepšie porozumieť stanovám združenia, ich ustanoveniam a rozhodnutiam, ako aj okolnostiam, ktoré súvisia so vznikom právneho sporu“.

56. Zdá sa, že tieto úvahy možno preniesť aj na skutkové okolnosti v prejednávanej veci. Ako správne zdôrazňuje lotyšská vláda vo svojich písomných pripomienkach, právomoc súdu pre rozhodovanie o nárokoch vyplývajúcich zo správy vlastníctva bytov je založená v mieste prijatia rozhodnutia,⁴⁹ ak toto miesto zodpovedá miestu splnenia spornej povinnosti⁵⁰ a ak je v súlade s cieľmi, ktoré sledujú osobitné právomoci v zmysle článku 7 bodu 1, tak ako sú vyjadrené v odôvodnení 16 nariadenia Brusel Ia.

57. Takýmto spôsobom sa najmä zabráni tomu, aby o platobných nárokoch voči spoluvlastníkom, ktorí majú prípadne svoje bydlisko v rôznych štátoch, a o otázkach týkajúcich sa súvisiacich rozhodnutí rozhodovali rôzne sudy.

58. Na základe vyššie uvedených úvah preto Súdnemu dvoru navrhujem, aby na prvú prejudiciálnu otázku odpovedal v tom zmysle, že bez ohľadu na prípadnú výlučnú právomoc podľa článku 24 bodu 1 prvého pododseku prvej alternatívy v spojení s článkom 8 bodom 4 nariadenia Brusel Ia sa konania o nárokoch vyplývajúcich z rozhodnutí prijatých väčšinou členov spoločenstva vlastníkov bytov, ktoré nemá vlastnú právnu subjektivitu, ale zaväzujúcich všetkých členov, a teda aj tých, ktorí nehlasovali, považujú za zmluvné plnenie v zmysle článku 7 bodu 1 písm. a) nariadenia Brusel Ia.

B. Závery týkajúce sa ďalších prejudiciálnych otázok

1. O druhej prejudiciálnej otázke

59. Druhá prejudiciálna otázka, ktorá sa týka uplatniteľnosti nariadenia Rím I, bola položená pre prípad zápornej odpovede na prvú otázku. Keďže Súdnemu dvoru navrhujem, aby na prvú otázku odpovedal kladne, mohla by som od odpovede na druhú prejudiciálnu otázku upustiť.

60. V súvislosti s uplatniteľnosťou nariadenia Rím I je však v každom prípade potrebné poznamenať, že nevyplýva len z tej skutočnosti, že žaloba patrí do rámca osobitnej právomoci pre zmluvné plnenia podľa článku 7 bodu 1 nariadenia Brusel Ia.⁵¹ Treba totiž prihliadnuť na dve výnimky z vecnej pôsobnosti nariadenia Rím I. Podľa jeho článku 1 ods. 2 písm. f) sa nariadenie Rím I neuplatní najmä na „otázky upravené právom obchodných spoločností a iných subjektov s právnou subjektivitou alebo bez nej...“. Z tejto skutkovej podstaty výnimky vyplýva, že platobné nároky právneho spoločenstva voči jeho členom sa z hľadiska kolíznych noriem nemajú posudzovať podľa nariadenia Rím I aj napriek tomu, že sa takéto nároky majú považovať za „zmluvné plnenie“ v zmysle článku 7 bodu 1 nariadenia Brusel Ia, ktoré neobsahuje nijakú zodpovedajúcu výnimku.⁵²

48 Rozsudok z 22. marca 1983, *Peters Bauunternehmung* (34/82, EU:C:1983:87, bod 14).

49 Toto miesto sa navyše zhoduje s miestom, kde sa nachádza nehnuteľnosť.

50 V súvislosti s určením miesta plnenia však pozri moje úvahy k štvrtej prejudiciálnej otázke v bode 62 a nasl. nižšie.

51 Odkaz Komisie na požiadavku súladu v tomto ohľade nepostačuje.

52 Pozri v tomto zmysle aj: VON HEIN: In: RAUSCHER: *Großkommentar EuZPR/EuIPR*. Bd. III Rom I-VO, Rom II-VO, 4. vydanie 2015, článok 1 nariadenia Rím I, bod 47.

2. O tretej prejudiciálnej otázke

61. Tretia prejudiciálna otázka o uplatniteľnosti nariadenia Rím II sa kladie iba pre prípad zápornej odpovede jednak na prvú a jednak na druhú prejudiciálnu otázku. Domnievam sa, že s ohľadom na odpoveď, ktorú navrhujem na prvú otázku, nie je potrebné na ňu odpovedať.

3. O štvrtej prejudiciálnej otázke

62. Štvrtá prejudiciálna otázka týkajúca sa výkladu článku 4 ods. 1 písm. b), resp. c) nariadenia Rím I sa naopak kladie v prípade kladnej odpovede na prvú alebo druhú otázku, teda ak by uplatnenie osobitnej právomoci v mieste plnenia zmluvnej povinnosti viedlo k použitiu kolíznych noriem pre zmluvné záväzkové vzťahy.

63. Z mojich vyššie uvedených úvah o uplatniteľnosti nariadenia Rím I⁵³ však možno vyvodiť, že toto nariadenie sa v zásade s ohľadom na svoj článok 1 ods. 2 písm. f) neuplatní na sporný právny vzťah vo veci samej.

64. Aj napriek tomu, ako som už naznačila,⁵⁴ sa však možno domnievať, že vnútroštátny súd sa svojou štvrtou otázkou v zásade snaží zistiť, aký veľký vplyv má posúdenie právneho vzťahu, ktorý vyplýva zo sporného platobného nároku vo veci samej, na právne predpisy, ktoré sa majú uplatniť pri určovaní miesta dotknutého plnenia.

65. Keďže podľa ustálenej judikatúry je úlohou Súdneho dvora poskytnúť vnútroštátnemu súdu odpoveď potrebnú na rozhodnutie vo veci, ktorú prejednáva, prináleží mu v prípade potreby preformulovať otázky, ktoré sú mu položené. Navyše Súdny dvor môže vziať do úvahy aj ustanovenia práva Únie, na ktoré sa vnútroštátny súd v znení svojej otázky neodvolával.⁵⁵

66. Vzhľadom na to možno výkladové pochybnosti vnútroštátneho súdu týkajúce sa posúdenia právneho vzťahu, ktorého sa týka žaloba o zaplatenie, ako „zmluvy o poskytovaní služieb“⁵⁶ alebo ako zmluvy o „vecnom práve“⁵⁷, resp. ako „nájomu“⁵⁸, na ktoré poukázal vo štvrtej prejudiciálnej otázke, chápať aj ako pokračovanie pochybností týkajúcich sa výkladu článku 7 bodu 1 nariadenia Brusel Ia. Tento predpoklad podporuje najmä to, že vnútroštátny súd sa vo svojom rozhodnutí o predložení návrhu na začatie prejudiciálneho konania v súvislosti s určením miesta plnenia pohľadávky odvoláva na článok 68 Zakon za zadalženiata i dogovorite (zákon o záväzkoch a zmluvách).

67. Štvrtú prejudiciálnu otázku preto treba preformulovať a vykladať v tom zmysle, že jej cieľom je zistiť, či sa má miesto plnenia spornej povinnosti určiť podľa článku 7 bodu 1 písm. b) druhej zarážky nariadenia Brusel Ia.

68. Článok 7 bod 1 písm. b) druhá zarážka nariadenia Brusel Ia totiž v súvislosti so zmluvami o poskytovaní služieb obsahuje pravidlo autonómneho určenia miesta plnenia povinnosti v súlade s právom Únie, ak sporná zmluva nezahŕňa príslušnú dohodu. Podľa tohto ustanovenia sa za určujúce považuje miesto, kde sa podľa zmluvy poskytlo alebo malo poskytnúť charakteristické zmluvné plnenie, t. j. služby.

⁵³ Pozri bod 60 vyššie.

⁵⁴ Pozri bod 34 vyššie.

⁵⁵ Pozri naposledy rozsudok zo 7. augusta 2018, Smith (C-122/17, EU:C:2018:631, bod 34). Pozri napríklad aj rozsudok z 22. júna 2017, E.ON Biofor Sverige (C-549/15, EU:C:2017:490, bod 72).

⁵⁶ Treba zdôrazniť, že pojem služba podľa článku 7 bodu 1 písm. b) druhej zarážky nariadenia Brusel Ia zodpovedá rovnakému pojmu podľa článku 4 ods. 1 písm. b) nariadenia Rím I. Pozri v tomto zmysle PAULUS: In: PAULUS, PEIFFER, PEIFFER: *Kommentar zur VO (EU) Nr. 1215/2012*, článok 7, bod 97 a ďalšie odkazy.

⁵⁷ Pozri v súvislosti s článkom 24 bodom 1 nariadenia Brusel Ia bod 33 a nasl. vyššie.

⁵⁸ Pozri bod 41 vyššie.

69. Podľa judikatúry Súdneho dvora k článku 5 bodu 1 písm. b) nariadenia Brusel I, ktorého znenie zodpovedá zneniu článku 7 bodu 1 písm. b) nariadenia Brusel Ia, „pojem ‚služby‘... predpokladá prinajmenšom to, že strana, ktorá ich poskytuje, vykonáva určitú činnosť za odmenu“^{59, 60}.

70. Je teda otázne, aký vzťah existuje medzi príspevkami, ktoré sú povinní odvádzať spoluvlastníci a ktorých zaplatenie je predmetom sporu vo veci samej, a správcovskou činnosťou spoločenstva vlastníkov bytov. Činnosť spočíva prevažne v údržbe nehnuteľnosti a s tým súvisiacim uzatváraním zmlúv rôznej povahy s tretími osobami pri výkone tejto obstarávacej činnosti, napríklad na účely upratovania a starostlivosti o spoločné priestory nehnuteľnosti, vykonania opráv alebo dodávok energií.

71. Treba však zohľadniť, že táto obstarávacia činnosť sa sama osebe nevyhnutne nevykonáva za odplatu. O takýto prípad ide iba v tom prípade, ak sa správou nehnuteľnosti, v ktorej sa nachádzajú byty v spoločenstve vlastníkov, poverí tretí špecializovaný poskytovateľ služieb a nezabezpečuje ju napríklad jeden zo spoluvlastníkov ako čestnú službu. Okrem toho je podstatné, že príspevky, ktoré sú spoluvlastníci povinní odvádzať spoločenstvu, neslúžia na plnenie zmluvných povinností voči tretím osobám prevzatým v mene a na účet spoločenstva vlastníkov, ale v prevažnej miere na pokrytie daní a poplatkov.

72. Vzhľadom na tieto úvahy o zmiešanej a v každom prípade nehomogénnej povahe sporných poplatkov sa domnievam, že zásady právnej istoty a predvídateľnosti určenia medzinárodnej právomoci⁶¹ si vyžadujú, aby sa článok 7 bod 1 písm. b) druhá zarážka nariadenia Brusel Ia neuplatnil na skutkové okolnosti, o aké ide vo veci samej.

73. Vzhľadom na to, by sa miesto plnenia v zmysle článku 7 bodu 1 písm. c) nariadenia Brusel Ia určilo podľa subsidiárneho pravidla článku 7 bodu 1 písm. a) nariadenia Brusel Ia, ktoré stanovuje, že právomoc súdu v zmluvných veciach podľa tohto ustanovenia vznikne v mieste „zmluvného plnenia“.

74. Pre príslušné určenie miesta plnenia podľa takzvaného pravidla Tessili⁶², je rozhodujúci *lex causae*, ktorý sa uplatní na základe uplatniteľných kolíznych noriem štátu súdu.

75. Pritom by bolo potrebné zohľadniť, že miesto plnenia by sa v zmysle článku 7 bodu 1 písm. a) nariadenia Brusel Ia malo určiť s ohľadom na konkrétnu spornú povinnosť, ktorou v prejednávanej veci nie je charakteristické zmluvné plnenie podľa písmena b), ale platobná povinnosť.⁶³

76. Súdnemu dvoru preto navrhujem, aby štvrtú prejudiciálnu otázku preformuloval na účely objasnenia jej súvislosti s článkom 7 bodom 1 nariadenia Brusel Ia a aby na ňu odpovedal takto:

Článok 7 bod 1 nariadenia Brusel Ia sa má vykladať v tom zmysle, že

- výkon správcovskej činnosti spoločenstvom spoluvlastníkov, v rámci ktorej sa rozhoduje o výdavkoch na údržbu budovy, nemožno priradiť k „službám“ v zmysle písmena b) druhej zarážky,
- miesto, kde došlo alebo malo dôjsť k splneniu platobnej povinnosti vyplývajúcej z takýchto rozhodnutí, sa má s ohľadom na písmeno a) určiť na základe zákona, ktorý sa na dotknutý právny vzťah uplatní podľa kolíznych noriem štátu súdu.

59 Pozri rozsudok z 23. apríla 2009, Falco Privatstiftung a Rabitsch (C-533/07, EU:C:2009:257, bod 29). Pozri tiež rozsudok zo 14. júla 2016, Granarolo (C-196/15, EU:C:2016:559, bod 37).

60 Pri výklade tejto skutkovej podstaty však podľa Súdneho dvora postačuje „ekonomická výhoda“ ako odplata v prípade, ak nemá vzniknúť platobná povinnosť. Pozri napríklad rozsudok z 19. decembra 2013, Corman-Collins (C-9/12, EU:C:2013:860, bod 40).

61 Pozri odôvodnenia 15 a 16 nariadenia Brusel Ia.

62 Rozsudok zo 6. októbra 1976, Industrie tessili italiana Como (12/76, EU:C:1976:133).

63 Ustálená judikatúra od rozsudku zo 6. októbra 1976, De Bloos (14/76, EU:C:1976:134).

VII. Návrh

77. Na základe vyššie uvedených úvah Súdnemu dvoru navrhujem, aby na návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý predložil Okrážen sád Blagoevgrad (Krajský súd Blagoevgrad, Bulgarsko) odpovedal takto:

1. Bez ohľadu na výlučnú právomoc podľa článku 24 bodu 1 prvého pododseku prvej alternatívy v spojení s článkom 8 bodom 4 prvou vetou prvou alternatívou nariadenia (EÚ) č. 1215/2012 (Brusel Ia) sa konania o nárokoch vyplývajúcich z rozhodnutí prijatých väčšinou členov spoločenstva vlastníkov bytov, ktoré nemá vlastnú právnu subjektivitu, ale zaväzujúcich všetkých členov, a teda aj tých, ktorí nehlasovali, považujú za zmluvné plnenie v zmysle článku 7 bodu 1 písm. a) nariadenia (EÚ) č. 1215/2012 (Brusel Ia).
2. Článok 7 bod 1 nariadenia (EÚ) č. 1215/2012 (Brusel Ia) sa má vykladať v tom zmysle, že
 - výkon správcovskej činnosti orgánmi spoločenstva spoluvlastníkov, v rámci ktorej sa rozhoduje o výdavkoch na údržbu budovy, nemožno priradiť k „službám“ v zmysle písmena b) druhej zarážky,
 - miesto, kde došlo alebo malo dôjsť k splneniu platobnej povinnosti vyplývajúcej z takýchto rozhodnutí, sa má s ohľadom na písmeno a) určiť na základe zákona, ktorý sa na dotknutý právny vzťah uplatní podľa kolíznych noriem štátu súdu.